

TÌM TIN Y TẾ MIỄN PHÍ TRÊN MẠNG

BS. TRẦN THANH XUÂN

(Theo Dr. Martha J. Garrett,
INFORM <http://inform-network.org>)

Giám đốc Thư viện Đại học Y Dược TP. HCM.
Giảng viên Thư viện Thông tin Đại học Sài Gòn

Có hàng ngàn trang web về y tế. Tuy nhiên, trước tiên nên tìm kiếm trong hai nguồn thông tin y tế không lồ là **Tổ chức Y tế Thế giới** và **Bộ Y tế Hoa Kỳ**. Cả hai trang này cung cấp một số lượng lớn các tài liệu trực tuyến, *miễn phí, chất lượng cao*, bao gồm các cơ sở dữ liệu thư mục chủ đề, sách điện tử toàn văn, bài báo toàn văn, tài liệu tham khảo, các video và hình ảnh y khoa, hợp phần hướng dẫn và đào tạo, cơ sở dữ liệu thống kê, phác đồ điều trị và các góp ý về nghiên cứu.

1. Tổ chức Y tế Thế giới: <http://www.who.int>

Tổ chức Y tế Thế giới chịu trách nhiệm đẩy mạnh sức khỏe cộng đồng toàn thế giới và sản xuất một lượng thông tin khổng lồ liên quan đến y tế ở các nước thu nhập thấp.

- **HINARI** : <http://www.who.int/hinari>

WHO xây dựng HINARI, là chương trình cung cấp miễn phí các bài báo toàn văn từ hàng ngàn tạp chí y sinh học quốc tế có uy tín cho người dùng ở các nước thu nhập thấp, kể cả Việt Nam.

- **Thông tin về những chủ đề y học cụ thể**

<http://www.who.int/topics/en/> (Các chủ đề y học)
http://www.who.int/topics/avian_influenza/en/ (Cúm gia cầm)
<http://www.who.int/topics/breastfeeding/en/> (Nuôi con bằng sữa mẹ)
<http://www.who.int/topics/cancer/en/> (Ung thư)
http://www.who.int/topics/child_health/en/ (Sức khỏe trẻ em)
http://www.who.int/topics/environmental_health/en/ (Y tế môi trường)
http://www.who.int/topics/family_planning/en/ (Kế hoạch hóa gia đình)
http://www.who.int/topics/health_systems/en/ (Hệ thống y tế)
http://www.who.int/topics/hiv_aids/en/ (HIV/AIDS)
http://www.who.int/topics/infectious_diseases/en/ (Bệnh nhiễm)
<http://www.who.int/topics/malaria/en/> (Sốt rét)
<http://www.who.int/topics/nutrition/en/> (Dinh dưỡng)
http://www.who.int/topics/pharmaceutical_products/en/ (Dược phẩm)
http://www.who.int/topics/reproductive_health/en/ (Sức khỏe sinh sản)
http://www.who.int/topics/traditional_medicine/en/ (Y học cổ truyền)
http://www.who.int/topics/tropical_diseases/en/ (Bệnh nhiệt đới)

WHO sản xuất và cung cấp các thông tin phong phú về hàng trăm chủ đề y tế mang tầm vóc quốc tế. Có thể bắt đầu tìm từ 'Health topic' tại địa chỉ đầu tiên ở trên. Các địa chỉ khác liên kết trực tiếp tới một số trang chủ đề y tế chọn lọc.

Không thể biết được sẽ có những gì về một chủ đề nào. Hãy tìm tòi cẩn thận, nhấp vào mọi liên kết và cuộn tới đáy của từng trang. Đừng quên tìm tòi mọi thứ trong 'Technical information' và 'Publications' ở mỗi trang chủ đề. Cần nhấp vào 'More about' và 'More publications' để xem tất cả các tài liệu, bao gồm các chính sách, sách điện tử, phác đồ điều trị, video và hình ảnh, hợp phần hướng dẫn và giảng dạy, và tài liệu truyền thông.

- **Ấn phẩm**

<http://www.who.int/publications/en/> (Trang Publications)

<http://www.who.int/whr/en/index.html> (*World Health Report* hiện hành)

<http://www.who.int/whr/previous/en/index.html> (Kho lưu trữ *World Health Reports*)

<http://www.who.int/classifications/icd/en/index.html> (*ICD*)

<http://www.who.int/medicines/publications/pharmacopoeia/overview/en/index.html>
(*International Pharmacopoeia*)

WHO là một nhà xuất bản y học chính, cung cấp trực tuyến và miễn phí hầu hết các ấn phẩm. Chúng có thể được truy cập bằng nhiều cách khác nhau.

Địa chỉ đầu tiên ở trên là chính trang Publications. Từ trang này có thể truy cập miễn phí, trực tuyến và tải về được phiên bản của các ấn phẩm chính của WHO.

Trang Publications có một liên kết tới Thư mục WHO. Có khoảng 18.000 ấn phẩm miễn phí, toàn văn, trực tuyến, truy cập được bằng cách tìm kiếm trong thư mục này và giới hạn vào tài liệu trực tuyến.

Cuối cùng, hãy nhớ rằng nhiều ấn phẩm có thể tìm được dễ dàng bằng cách tìm trong trang chủ đề hoặc chương trình phù hợp. Nói cách khác, để tìm ấn phẩm về sốt rét, hãy vào 'Health topics' và chọn 'malaria', hoặc vào 'Programmes and projects' và chọn the Global Malaria Programme, the Roll Back Malaria Partnership, và the Special Programme for Research and Training on Tropical Diseases (TDR).

- **Các chương trình và dự án**

http://www.who.int/making_pregnancy_safer/en/ (Mang thai an toàn)

http://www.who.int/neglected_diseases/en/ (Bệnh nhiễm bỏ quên)

<http://www.who.int/immunization/en/> (Tiêm chủng)

<http://www.who.int/imci-mce/> (Quản lý Tích hợp Bệnh Nhi)

<http://www.who.int/hiv/en/> (HIV/AIDS)

http://www.who.int/diseasecontrol_emergencies/en/ (Kiểm soát Bệnh trong Cấp cứu)

Công việc của WHO được tổ chức thành các chương trình và dự án, nhiều chương trình và dự án được thực hiện dưới sự phối hợp với các tổ chức quốc tế khác. Nên vào thăm những trang có liên quan đến nghề nghiệp của bạn, bởi vì chúng thường cung cấp nhiều tài liệu hơn là các trang 'Health topics'.

2. Bộ Y tế Hoa Kỳ : <http://www.hhs.gov/>

Một nguồn khổng lồ về thông tin y tế khác là Bộ Y tế Hoa Kỳ. Mặc dù nhiều hoạt động và cơ quan của Bộ Y tế tập trung vào sức khỏe của công chúng Mỹ, một số khác có phạm vi quốc tế. Bộ bao gồm hàng chục cơ quan, tổ chức.

- **Viện Y tế Quốc gia** : <http://www.nih.gov/icd/index.html> (Công NIH)

Viện Y tế Quốc gia (NIH), gồm 27 viện và trung tâm khác nhau. Các viện và trung tâm này thực hiện các chương trình về các bệnh khác nhau hoặc quản lý các dịch vụ đặc biệt. Nếu bạn làm việc trong lĩnh vực có liên quan đến một trong số những viện này, bạn nên dành thời gian ghé thăm công NIH, tìm liên kết đến trang web và xem loại thông tin nào được cung cấp trực tuyến, miễn phí cho nhân viên y tế.

Viện Ung thư Quốc gia (NCI)

Viện Mắt Quốc gia (NEI)

Viện Tim, Phổi và Huyết học Quốc gia (NHLBI)

Viện Nghiên cứu Genome Người Quốc gia (NHGRI)

Viện Lão khoa Quốc gia (NIA)

Viện Nghiện Rượu Quốc gia (NIAAA)

Viện Dự ứng và Bệnh Nhiễm Quốc gia (NIAID)

Viện Viêm Khớp và Bệnh Xương Cơ – Da Quốc gia (NIAMS)

Viện Hình ảnh và Kỹ sinh Y sinh Quốc gia (NIBIB)

Viện Sức khỏe Trẻ em và Phát triển Con người Quốc gia (NICHD)

Viện Khiếm thính và Rối loạn Giao tiếp Quốc gia (NIDCD)

Viện Nghiên cứu Răng Hàm Mặt Quốc gia (NIDCR)

Viện Tiểu đường, Tiêu hóa và Thận Quốc gia (NIDDK)

Viện Nghiện Thuốc Quốc gia (NIDA)

Viện Khoa học Y tế Môi trường Quốc gia (NIEHS)

Viện Y học Tổng quát (NIGMS)

Viện Sức khỏe Tâm thần Quốc gia (NIMH)

Viện Đột quỵ và Rối loạn Thần kinh Quốc gia (NINDS)

Viện Nghiên cứu Điều dưỡng Quốc gia (NINR)

Thư viện Y khoa Quốc gia (NLM)

Trung tâm Công nghệ Thông tin (CIT)

Trung tâm Tổng quan Khoa học (CSR)

Trung tâm Quốc tế John E. Fogarty về Nghiên cứu Y học Cao cấp (FIC)

Trung tâm Y học Bổ sung và Thay thế Quốc gia (NCCAM)
Trung tâm Y tế Thiếu số và Dị biệt Y tế Quốc gia (NCMHD)
Trung tâm Nguồn Nghiên cứu Quốc gia (NCRR)
Trung tâm Lâm sàng NIH (CC)

- **Thư viện Y khoa Quốc gia (NLM)**

<http://www.nlm.nih.gov> (Trang chủ NLM)
<http://www.pubmed.org> (Medline/PubMed)
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=nlmcatalog> (Thư mục NLM)
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=books> (Bookshelf)
<http://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html> (MeSH)
<http://www.nlm.nih.gov/databases/> (Danh sách các cơ sở dữ liệu NLM)
<http://medlineplus.gov/> (MedlinePlus)

Thư viện Y khoa Quốc gia (NLM) thuộc NIH là thư viện y khoa lớn nhất thế giới. Thư viện đã xây dựng cơ sở dữ liệu Medline gồm tài liệu tham khảo đến các bài báo trong các tạp chí y khoa và cung cấp giao diện PubMed để tìm kiếm. Thư mục NLM cho phép tìm kiếm các sách, bài báo, tài liệu nghe nhìn và tư liệu xám của Thư viện. Tài liệu liệt kê trong Thư mục được cung cấp miễn phí, trực tuyến, toàn văn.

Để hỗ trợ cho người dùng Medline, PubMed và các nguồn thông tin NLM khác, Thư viện còn xây dựng MeSH (Medical Subject Headings - Tiêu đề Y khoa). MeSH gồm các bộ từ được sắp xếp theo hình cây. Hệ thống này giúp tìm được chính xác các tài liệu tham khảo về một chủ đề hẹp cụ thể.

Thư viện còn cung cấp hàng chục cơ sở dữ liệu khác. Trong Bookshelf, người dùng có thể đọc và/hoặc tải về gần 100 sách về mọi lĩnh vực, từ hóa sinh đến các ưu tiên sức khỏe cộng đồng ở các nước thu nhập thấp.

MedlinePlus cung cấp thông tin y tế chủ yếu cho người bệnh, có 165 minh họa hình chiếu, hàng trăm video phẫu thuật, cơ sở dữ liệu dược phẩm, từ điển bách khoa y học, từ điển y khoa và ý kiến chuyên gia về 750 chủ đề y tế khác nhau, hầu hết có tính toàn cầu.

- **Trung tâm Quốc tế Fogarty (FIC) :** <http://www.fic.nih.gov/> (Trang chủ FIC)

Trung tâm Quốc tế Fogarty được các chuyên gia bên ngoài nước Mỹ, những người muốn nhận được tài trợ nghiên cứu và được học bổng đào tạo về y tế quan tâm. Trang web này bao gồm thông tin về những tài trợ nghiên cứu và đào tạo của chính Trung tâm, cộng với một trang tóm tắt các tài trợ hữu ích có địa chỉ liên lạc và thời hạn cho tất cả các chương trình tài trợ toàn cầu.

- **Trung tâm Kiểm soát và Phòng Bệnh (CDC) :** <http://www.cdc.gov> (Trang chủ CDC)

Trung tâm Kiểm soát và Phòng Bệnh CDC cũng thuộc Bộ Y tế nhưng khác với Viện Y tế Quốc gia. CDC được biết đến chủ yếu nhờ công việc trong các bệnh nhiễm đang bùng phát, nhưng nó thật sự có liên quan đến các lĩnh vực y tế khác. Hầu hết các tài liệu có tại CDC khác với tại NLM. Trang chủ CDC cung cấp thông tin theo chủ đề (bệnh trạng, sự sẵn sàng cấp cứu, y tế môi trường, .v.v...) và theo nhóm người dùng (các nhà nghiên cứu, các nhân viên sức khỏe cộng đồng, nhân viên chăm sóc y tế, .v.v...).